Zpátky do školy k Ježíšovi

Původ materiálu
Ondřej Macek
Pořadí v lekci
11

Téma

Kdo je Ježíš a co to znamená ho následovat

Cíl

- Pokusíme se dětem vysvětlit, co to je následovat Ježíše.
- Pokusíme se dětem vysvětlit, jaké představy měli o Ježíšovi jeho současníci.
- Budeme společně přemýšlet o tom, kdo je to Ježíš.

Pro učitele

Biblický text: Mk 8,27-38; srov. Mt 16,13-16.20-23 a L 9,18-20.22

Výkladové poznámky

Až do teď Ježíš jen uzdravoval, kázal (o Božím království), ale vůbec nemluvil o sobě, o tom, kdo je, k čemu tu je.

Nyní už se tomuto „tématu“ nějak nemůže vyhýbat. Ostatně beztak to vypadá, že o Božím království ví všechno. Nasnadě je tedy otázka: Jak to? Kde se bere autorita, se kterou takto mluví? Zároveň už v předchozích příbězích byla často řeč o víře. Z jakého důvodu tedy tomuto kazateli z Nazareta věřit? Stále více lidí přemýšlí: Kdo to je ten Ježíš?

Markovské je, že klíčová otázka zároveň padne skoro jaksi mimoděk, jen tak mezi řečí, bez velké přípravy — vždyť se jen tak courají vesnicemi u Cesareje.

Na rozdíl od nás vypravěč, a hlavně ani Ježíš nemají tendenci ta jednotlivá „mínění“ o Ježíšovi rozpitvávat. Jen zazní.

A vlastně ani ten Petrův nápad Ježíš moc nekomentuje, jen řekne: Tak o tom moc nemluvte.

Zároveň přesně tady se příběh láme. Co bylo vysloveno, už se nedá vzít zpět. A další část evangelia bude trochu i o tom, že tohle bude stát Ježíše život, respektive o to se bude „hrát“, zda je „tohle pravda“.

Až do verše 31 zaznívá to nejzásadnější jaksi mimochodem. Nakonec však jakási korektura „Petrova představy“ přijde.

Titul „mesiáš“ (pomazaný) je přeci jen do nějaké míry něčím určitým naplnitelný: představy byly někde mezi pozemským mesiášem (třeba králem, vojevůdcem) a nadzemským mesiášem (božím synem, nebeským zachráncem), zkrátka víc než obyčejný smrtelník.
S titulem „syn člověka“ je to „komplikovanější: buď je to jenom obyčejný člověk, nebo je to nebeský soudce (srov. Da 7), který sedí nad námi.

Ježíš je zvláštní kombinace: přichází od Boha, ale je velmi lidský, je velmi humánní, chová se zcela jinak než zemští, lidští soudci a vládci. Obyčejný smrtelník, který se pozemskými soudci nechá odsoudit. Aby věděl, jaké to je? Abychom my věděli, co s Bohem máme tendenci udělat?

Doposud se to kolem Ježíše začínalo rozehřívat, pro některé už byl dost nebezpečný. Na konflikt už je zaděláno. To, že se rychle se svými učedníky přesouvá, není už tak úplně o misii, ale také z bezpečnostních důvodů. Už se o Ježíše intenzivněji „zajímá“ i místní vládce — Herodes.

Tady Ježíš řekne, že rozhodující úder přijde odjinud, ne tak docela od galilejského potentáta. A zároveň zřetelně poví, že tomu půjde aktivně vstříc.

Není jasné, co je míněno tím „Petrovým napomínáním“. Zda hájil svoji představu mesiáše nebo nechce, aby Ježíš veřejně takto mluvil (třeba protože to není dobré public relations); proto si jej odvede stranou.

Jenže Ježíš to chce právě rozbalit co nejveřejněji.

Ježíš umřít nechce, to se ukáže zřetelně v Getsemane, ale ví, že to, co formuloval Petr, je nebezpečné pokušení, kterému nemůže naslouchat. Následování, ke kterému své žáky povolal, je něco jiného.

Naprosto nepopulárně řekne zcela veřejně a co největšímu počtu lidí: chcete-li mít se mnou něco společného, tak vás to utrpení čeká také.

„Kdo chce jít…“ je snad parafráze nějakého vojenského přísloví nebo poučky. Zkrátka postavit se nepříteli, životní skutečnosti čelem a bojovat (útěk znamená odkrytá záda). Jenže Ježíš říká, že jediná (paradoxní) možnost, jak život zachránit, je ztratit jej s Ježíšem (v boji).

Ježíš tu naznačuje, že jednou bude nějaký poslední soud, na kterém se Ježíš (ať už jako soudce nebo jako obhájce) postaví za ty „své“. Kdo se tady bude hlásit k Ježíšovi (se vším všudy), k tomu se Ježíš „jednou na soudu“ také přihlásí.

Sumou: Bůh se právě svým utrpením v Ježíšovi k vám přizná.

Úskalí

Je na místě si vybrat z celého oddílu jen některé motivy.

Odkazy

Odkazy na starší přípravky a další pracovní materiály najdete pod textem úlohy, pod nadpisem **Kam dále**.

Pro děti

Předškoláci

Všechny děti mohou utvořit velký kruh. Jedno dítě je ve středu kruhu se zavázanýma očima. Děti se hlásí, a pak dělají zvuk zvířete, nebo něco zazpívají, nebo promluví změněným hlasem. Dítě uprostřed hádá, kdo to byl, kdo promluvil atd. *Cíl:* Kdo jsem — není to vždy jednoduché rozpoznat. I lidem kolem Ježíše trvalo dlouho, než poznali, kdo s nimi je (byl).

Inscenujte — pomocí rekvizit, biblických postaviček, dramatizace s dětmi apod. — dvě scény:

První scéna: Král na trůnu s korunou, mečem a nějakým zákoníkem a lidé, co mu volají: sláva…

Druhá scéna: Člověk, který něco nese; člověk, co nabízí jídlo; člověk, co dá přednost ve dveřích; člověk, co se o druhého stará (starého, nemocného, chudého); maminka, co vaří večeři; táta, co opravuje dům; Ježíš, který umývá někomu nohy…

Lidé v Ježíšově době (a možná dodnes) čekali, že svět přijde změnit nějaký král, voják, pokud možno s andělským vojskem, který nařídí a donutí všechny, aby se chovali slušně, a potrestá ty, kdo se tak chovat nebudou, nebo, kdo se tak nechovali.

Chtěli byste takového krále? Trochu ano (byl by pořádek) a trochu ne (bylo by to z donucení a nebylo by to příjemné). A Ježíš lidem (nám) přišel ukázat jak žít, ale my se musíme rozhodnout sami. On nikoho nesoudí, on pomáhá.

Pomůcky: Koruna, meč, zákoník, případně biblické postavičky apod.

Mladší školní děti

Kdo je to Ježíš? Tuhle otázku jednou dostali jeho učedníci. Co byste na ni odpověděli vy? Chodíte do „nedělní školy“, tak co jste se tu o Ježíšovi vlastně už naučili? Informace by bylo možné strukturovat: fakta (kdy, kde atd.), co učil, co my o něm věříme (proč tu byl, kde je teď), co si o něm myslí lidé, co si tak o něm lidé mohli myslet, na základě předchozích příběhů.

Možno vytvořit plakát. Velký papír uprostřed něj (třeba v kříži, který papír rozdělí) napsáno „Ježíš“ a děti vpisují informace. Kdyby to šlo, tak zapisujeme postupně a konzultujeme jednotlivé formulace.

Pomůcky: Velký papír (nebo tabule), fixy.

Jak po mně chtějí moji rodiče, abych se choval? Co mám dělat, aby se jim to líbilo, respektive aby mi nenadávali? Zapisujeme na vystřižené stopy z papíru. Na nástěnce či na zemi je papír (nebo obrázek) s nápisem „rodiče“ a jednotlivé stopy k němu směřujeme (přilepujeme, špendlíme, připevňujeme kolíčky, magnety).

A jaký způsob chození po světě po mně chce Ježíš. Zase psát do jednotlivých stop k nápisu „Ježíš“. Nápověda: Máme se chovat tak, jak se choval sám Ježíš. Jak?

Pomůcky: Vystřižené stopy, špendlíky (kolíčky, magnety), tužky apod.

Na internetu si najděte obrázek Kim Čong Una, jak je obklopen lidmi s notýsky, kteří si zapisují každé jeho slovo. A obrázek Ježíše s učedníky. Zkuste dětem vysvětlit rozdíl těchto dvou škol. Kdo dostatečně neposlouchá Kima, jde do koncentračního tábora. Ježíš nikoho nenutí. Nabízí orientaci. Kolik tu bylo diktátorů a zmizeli v propadlišti dějin a od Ježíše se učíme už skoro dva tisíce let.

Co si o mně lidé myslí, zeptal se jednou Ježíš svých učedníků.

No, uzdravuješ, také někteří říkají, že jsi léčitel.

Jiným se líbí tvé kázání, tak říkají, že jsi učitel.

Také podle některých jsi prorok, kterého nám poslal Pán Bůh.

A co vy? Už jste se mnou docela dlouho.

A Petr mu řekl: Ty jsi mesiáš. Pán Bůh tě poslal z nebe, abys změnil tenhle svět. Hlavně vyhnal Římany, co zabrali naši zemi. A zatočil se zlými lidmi.

Takhle to Petře, prosím, už neříkej. Protože je to složitější.

Chtěl bych vás hlavně naučit, že s Pánem Bohem lze mít vztah, věřit mu, zkoušet mu naslouchat a nechávat si jím v životě radit.

V životě není nic důležitějšího než vztah s ním. To je jako voda. Bez ní umřeme. A on nás má tak rád, že to neskončí ani smrtí. Pak budeme u něj.

Házejte kostkou:

1: Říct nějakou věc, co Ježíš dělal (uzdravoval, učil, napomínal, jezdil na lodi…)

2: Eliáš — obléknout si kožich a vzít si do ruky hůl (ten měl přijít znovu před koncem světa)

3: Vzpomenout si na nějaké biblické jméno (na nějakého proroka a nejen za koho mohli Ježíše pokládat)

4: Nést kříž — obejít stůl s křížem; dokreslit (vybarvit, doplnit) další část Ježíšovy podoby (dalším příběhem ho známe zase o trochu víc)

5: Nést kříž znamená sloužit — čím můžeme my teď (dneska doma…) někomu pomoct; prakticky něco udělat pro někoho ve skupině

6: Už tady je trochu přítomné Boží království (tím, jak žijeme, tím, jak žijí lidé kolem — tím, jak následujeme Pána Boha) — vzít si něco dobrého

Pomůcky: Kostka, obrázek Ježíše, kříž, něco dobrého, oblečení pro Eliáše.

Starší školní děti

Skoro jako kdyby se toulali od vesnice k vesnici.

Tak, když už máme čas, ptá se Ježíš: Za koho mě lidé vlastně mají, co si o mně myslí?

A jeden z jeho učedníků odpověděl: No, někteří si myslí, že jsi Jan Křtitel, kterého dal kníže Herodes popravit, že máš nějak dokončit Janovu práci — přesvědčit lidi, aby víc mysleli na Boha, dát jim pevná pravidla, jak se opravdu chovat, pohrozit jim Božím soudem, nahnat strach, říci, že už je to poslední možnost.

Aha a co si lidé ještě myslí?

Pak si lidé ještě myslí, že jsi asi prorok Eliáš, který se znovu narodil, a že tím pádem už musí brzy přijít konec světa.

Nebo prostě, že jsi nějaký nový prorok, který lidem otevírá nebesa… a protože proroci přece už vyhynuli, takže jsi asi znamení, že tenhle svět končí.

A co vy? Co si myslíte vy, za koho mě pokládáte vy?

Chvíli je ticho.

Až se ozve Petr jakoby za všechny učedníky, hrdé, že oni vědí: Ty jsi Mesiáš, Kristus, Pomazaný. Ty jsi nový izraelský král, potomek slavného královského rodu. A Pán Bůh tě poslal a vyzbrojil, abys nás vedl do boje, nebo nějak zařídil, že vyženeme okupanty, kteří si navíc pojmenovávají naše města po svých pohanských císařích… zatočíme se zloději a vůbec uděláme pořádek, tedy totiž ty uděláš pořádek… A všechny nepřátele zašlapeme do země jak bláto… všechny ty, co nám a našim už léta ubližují.

Ježíš mlčí. Nepochválí Petra a učedníky za tak pěkné vyznání (jak z učebnice) a nakonec řekne: Tak tohle raději nikde zatím neopakujte. A asi už nastal čas, abych přestal mluvit o Božím království a o Božím vztahu k lidem a začal trochu odjinud.

„Syn člověka musí mnoho trpět, být zavržen od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a po třech dnech vstát.“

Petr ho popadl za ruku a odtáhl stranou: Co blázníš? Co to říkáš? Jaký syn člověka? Já ti vůbec nerozumím. To je hrozně nesrozumitelné. Takhle nemůžeš mluvit. Podívej se na ty zmatené obličeje. Ty přece nejsi obyčejný člověk, ty se přece nemůžeš nechat zabít… Já vím, že kníže Herodes po tobě jde, ale budeme se tu teď chvíli držet pěkně stranou a počkáme, až to trochu utichne a rozhodně jim nepolezeme do nějaké pasti. To chce myslet, Ježíši. Nemůžeš lidem nabourávat jejich představy a očekávání.

A tak jako si Petr prve odvedl Ježíše stranou, tak teď zas Ježíš odvede Petra zpátky k učedníkům, aby slyšeli, protože tak jako předtím mluvil Petr i za ně, tak teď skrze Petra vynadá i jim.

„Jdi za mnou, pokušiteli — satane. Tvé smýšlení není z Boha, ale z člověka."

S tímhle jdi někam. Ty blábolíš, nevíš, co mluvíš. Chováš se, jak ten pokušitel z pouště… Nic jsi asi nepochopil, jen mě chceš získat pro svoje očekávání a představy. Ještě raději chvilku stůj za mnou a začni opravdu poslouchat. Ještě raději buď chvíli učedníkem, ještě se chvíli uč, než začneš poučovat.

Víte, ono se na mně brzy ukáže, že lidé o Pána Boha moc nestojí, že nestojí, aby jim někdo říkal, co je v životě důležité, protože to je většinou nepohodlné. Ono není moc praktické věnovat čas modlitbě, starat se o druhé, nelhat, nehádat se, usmířit se, odpustit… a tak.

Je mi jasné, že provokuji Heroda i kněze z Jeruzaléma, protože říkám, že máme poslouchat hlavně Pána Boha a že nezáleží tolik na předpisech, chrámu, ale na tom, jak žijeme, jestli se vztah s Pánem Bohem nějak promítá do toho, jak se chováme k druhým, sami k sobě, jak přemýšlíme.

Chtěl bych vám ukázat, že s Pánem Bohem lze mít vztah, věřit mu, nechávat se jím směřovat.

Musíte pochopit, že za mnou nepřijedou oddíly andělů. Já jsem nepřišel nikoho trestat, soudit, nikomu ubližovat.

Můžeme přijít o všechno, ale nesmíme přijít o vztah s Pánem Bohem. To je to nejdůležitější. To je jako voda. Bez ní umřeme.

Přesah

Co je smyslu-plné a co je ne-smyslné?

Udělejte si kartičky s těmito hodnotami: Mít dostatečné materiální zázemí pro život. Mít hodně přátel. Nebýt osamocený. Mít víru v Boha. Poznávat a přijímat výzvy a dobrodružství. Být dostatečně oceněn/a a umět ocenit druhé. Pracovat s lidmi a pro lidi. Umět rozlišovat mezi důležitým a nedůležitým. Mít smysluplnou a ohodnocenou práci. Být dobrým a poctivým člověkem. Mít možnost ovlivňovat politické dění. Mít děti a dobře je vychovat. Mít atraktivní a chápavou manželku (manžela). Žít v míru a spokojenosti. Žít ve svobodě.

Mít dobré vzdělání. Být kreativní a mít nápady. Mít hezký dům a místo, kde bydlím. Mít dobré zdraví. Postarat se o své rodiče až do konce. Mít hodně peněz. Mít dobré auto. Mít na dovolenou v cizině. Mít hezký dům. Mít nový mobil. Mít plnou ledničku dobrého jídla. Mít… (Podle toho, jak svou skupinu znáte.)

A třeba ve skupinách nechte děti, aby společně vybraly pět hodnot.

Co vám přijde v životě důležité? Co nesmyslného někdy děláte, nebo věnujete tomu čas? Co je důležité pro vnitřní život a co pro vnější? Co je dlouhodobé a co krátkodobé.

Pomůcky: Kartičky s výše uvedenými „hodnotami".

Sbalte si školní tašku do Ježíšovy školy

Co do ní patří? Rozhoďte po zemi pomůcky (sami jako učitelé přemýšlejte, co potřebujete/potřebujeme): víru, zpěvník, Bibli, kříž, lásku, naději, otevřenost, uši, oči… Pro každé dítě „jednu pomůcku". Děti pak představí to, co „ukořistily" při hledání v místnosti a zkusí říci, proč je to důležité. Můžete hrát variantně jako hru „až půjdu do Ježíšovy školy, vezmu si s sebou…", další dítě opakuje a přidává další „rekvizity", můžete diskutovat, co do tašky patří a co ne.

Pomůcky: Kartičky s výše uvedenými pomůckami.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého. (Mt 16,16)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme přijali, je základem, na němž stojíme. Skrze ně docházíme spásy — vždyť jsme přece neuvěřili nadarmo."

Zpěv písně *Hosana* (SV 74).

Okénko do bohoslužeb

Marku, kdo to vlastně ten Ježíš byl? Dobrá, ale těžká otázka. Lidé v jeho době si mysleli, že to je nějaký prorok. Někteří dokonce, že se znovu narodil Eliáš a že to znamená, že už brzy přijde konec světa. Jistí si nebyli ani jeho učedníci. Ani oni mu pořádně nerozuměli. A o tom bude dnešní nedělka.

Kam to teď půjdete? Do nedělky. Co to znamená? Nedělní škola. Škola? A co se v téhle škole učíte? Není to divné chodit v neděli do školy?

Modlitba

Pane Bože, děkujeme za to, že sem můžeme chodit a povídat si o tobě. Děkujeme, žes poslal Ježíše, aby nás lidi o tobě učil. Prosíme, pomoz nám, chtěli bychom tě víc vnímat a žít podle tebe. Amen.

Kam dále

Heller, Daniel: Petrovo vyznání, předpověď utrpení. (Katechetická příprava z cy...
Obrázek k vybarvení (supercoloring.com)
Kim Čong Un se „zapisovateli“ k aktivitě pro mladší školní děti
Obrázek Ježíše s učedníky k aktivitě pro mladší školní děti (livenet.de)

Odkaz na píseň

Ve jmeno Krista doufame
Můj Ježíš mé jest žití, můj díl a zisk můj jest
Neskládejte v mocných naději
Vítr se ztiší, přestane bouřit moře

Cílová skupina

Předškolní
Mladší školní
Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Marek 8,27–38